

Корисна модель відноситься до сільського господарства в галузі тваринництва, зокрема, до способів утримання і моціону бугаїв-плідників.

При стійловому утриманні бугаям треба кожний день надавати активний моціон. На цей час розроблено багато способів утримання і моціону бугаїв-плідників. Так, на племінному підприємстві Дефорест (шт. Вісконсін, США) для бугаїв встановлено механізм для проведення примусового моціону. На Нобаському племінному підприємстві (шт. Джоржія, США) бугаї цілодобово утримуються на залуженому пагорбі у формі амфітеатру, розбитого електроогорожею на сектори по 0,13га. У кожному секторі є індивідуальний намет для бугая у верхній частині із автопоїлкою та фіксуючим пристроєм, а в нижній є вихід до місця одержання та обробки сперми [Прототип - Kagy B.W. Sire housing-outsing lots //Proc 6 Techn. On A.I. a Reprod. NAAB/ - Columbia, 1976. -P.106-107; Осташко Ф.И. Биотехнология воспроизведения крупного рогатого скота: К., Аграрна наука, 1995.- С.184].

Недоліком цього способу є те, що у кліматичних умовах України його використання недоцільне. Тому, що цілодобове утримання бугаїв на свіжому повітрі, наприклад, у зимовий період, призведе до погіршення здоров'я і сперми плідників.

Для покращення лібідо і показників сперми пропонуємо етологічно обгрунтований спосіб індивідуального безприв'язного утримання бугаїв у комбінованих боксах і моціону в кільцевому коридорі, який враховує особливості їх статевої і оборонної поведінки. Спосіб, що пропонується з одного боку забезпечує підсилення статевої збудливості, а з другого - зниження оборонних реакцій один на одного. Це досягається за рахунок максимального роз'єднання бугаїв, шляхом закріплення за ними постійного місця в приміщенні або в літньому таборі, а також під час моціону в кільцевому коридорі, де вони не повинні сплигувати один на одного і рухатися навипередки. Водночас це максимально послаблює оборонну та статеву збудливість бугаїв на тих із них, що розташовані в боксах поряд, за рахунок їх постійного місця утримання і моціону, який сприяє згасанню небажаних реакцій на найближчих сусідів, у зв'язку з обмеженням зоосоціального стресу, що погіршує лібідо і показники сперми. З другого боку це сприяє усуненню причин згасання статевих реакцій на тих плідників, з якими кожний із них, не контактував в період утримання і моціону. Після формування технологічних груп плідників, з урахуванням ширини грудей за лопатками (відповідно до ширини коридору), вони утримуються без прив'язі у постійно закріплених за ними індивідуальних боксах у приміщенні або у літньому таборі і одержують моціон у кільцевому коридорі на своєму постійному місці у черзі. Використання способу, що пропонується, гарантує підвищення виходу глибокозаморожених гранул сперми на 20-25%.

Приклад використання способу

За бугаями технологічних груп закріплюються постійні бокси у приміщенні та літньому таборі на весь період використання. Моціон бугаїв в кільцевому коридорі здійснюється з урахуванням ширини їх грудей, яка повинна відповідати ширині коридору, що регулюється шарнірно. Під час проведення моціону в кільцевому коридорі суворо дотримуються постійного місця бугая у черзі плідників, відповідно до того, як вони розташовані в комбінованих боксах у приміщенні та літньому таборі. Перевага способу, утримання і моціону бугаїв, що пропонується, полягає в наступному. Постійне знаходження бугаїв поряд і відсутність можливості сплигувати або скакати один на одного під час проведення моціону або бігати навипередки, значно знижує стресову ситуацію серед тварин, яка призводить до погіршення активності сперми і підвищення кількості бракованих еякулятів, що негативно впливає на вихід глибоко заморожених гранул. Використання способу, що пропонується, дозволяє запобігати психологічного перенапруження (стресу) у бугаїв, поліпшити показники їх сперми і прискорити згасання статевих і оборонних рефлексів на сусідів, які одержують моціон в кільцевому коридорі. У результаті бугаї перестають реагувати на найближчих сусідів в статевому та оборонному відношенні. Водночас це запобігає згасанню у них лібідо на решту бугаїв, з якими кожний з них не контактував при використанні способу утримання і моціону, що пропонується. Завдяки такому управлінню технологічною поведінкою, усі бугаї нормально збуджуються при одержанні сперми, що позитивно впливає на її кількість та якість, а також на вихід глибоко заморожених гранул (доз) сперми придатної для запліднення корів і телиць. Після проведення моціону бугаїв супроводжують в їхні індивідуальні бокси в приміщенні або у літньому таборі в тій же послідовності, що і при проведенні моціону.